

pentru exponitarea datelor științifice și pentru o frumoasă ținută grafică, răspândită pînă acum cu două diplome de onoare, este prezentă și în publicațiile anului acesta: „Dimitrie Paciurea”, catalogul expoziției omagiale alcătuit de Petre Oprea și Paula Constantinescu, precum și în cele două pliante ale colecțiilor muzeului: „Colecția prof. Garabet Avachian”, autor Magda Ionescu și „Casa-muzeu Theodor Pallady” autor Mihaela Pupeza.

Tot în cadrul preocupării de formare a gustului estetic, preocupare amintită mai sus, se inscrie

lectoratul pentru elevi cu cele două cicluri de lecții de artă românească (sec. XI-XX) și de artă universală (sec. XIV-XX), ciclul de conferințe care se defășoară atât la sediul muzeului, cit și la o serie de întreprinderi și case de cultură din București și din țară și expozițiile volante de fotoreproducere pentru popularizarea operelor din muzeu, deschise la sediul unor instituții din București și din comune învecinate.

Constantin ANDRONESCU

ACTIVITATEA MUZEULUI DE ISTORIE A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI IN CIFRE (ianuarie - octombrie 1973)

● Numărul vizitatorilor	70 000
● Creșterea patrimoniului	793
● Expoziții itinerante deschise în întreprinderi, case de cultură, cluburi școli	48
● Conferințe în întreprinderi, instituții etc.	163
● Simpozioane	13
● Lecții la universități populare	55
● Expuneri în cadrul Cercului de prietenii ai istoriei orașului București de pe lîngă Palatul Pionierilor	8
● Microsedinte de comunicări cu Cercul numismatilor amatori	10
● Prezentarea locurilor și caselor legate de lupta clasei muncitoare, a P.C.R., a monumentelor istorice din zona Curtea Veche, din Imprejurimile orașului, montaje literare artistice	45
● Seri muzeale organizate de unitățile afiliate	28
● Organizarea Sesiunii de comunicări	

- științifice consacrată împlinirii a 20 de ani de la înființarea Santierului arheologic București . . . . . 10 teme
- Participarea cu comunicări la următoarele manifestări științifice: Colocviul internațional de urbanism și mediu înconjurator, Colocviul „75 de ani de la crearea primului film științific din lume” de către prof. dr. Gh. Marinescu, Sesiunea organizată cu ocazia împlinirii a 80 de ani dela înființarea Comisiei Monumentelor Istorice, Colocviul intitulat „Geografie municipiului București”, Sesiunii de comunicări ale muzeelor din Constanța, Golești și a Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România etc.
- Organizarea Ciclului de comunicări privind istoria Bucureștilor . . . . . 6 teme

Rodica MARCU

NOTE DE LECTOR

In apropiere de Odesa, pe insula Berezan, in zona de nord-vest a Mării Negre, a fost găsită o scrisoare din Grecia antică. Ea este datată din secolul VI I. e. n. și este cea mai veche scrisoare elenă cunoscută pînă în prezent. Pe o placă subțire din plumb, un oarecare Achillodor îl roagă pe fiul său să se intereseze de anumite probleme comerciale. O expediție a Muzeului Ermitaj din Leningrad a reușit, pe baza acestui text, să stabilească nivelul dezvoltării comerțului din perioada respectivă și să obțină date prețioase privind organizarea social-economică a societății elene din antichitate.

(„Buletin Novosti”, nr. 5/1973)

unei cărți a sculptorului Iacov Nicoladze, care a lucrat mai mulți ani în atelierul lui Rodin.

Opera remarcabilă a sculptorului francez va fi expusă la Muzeul Pușkin.

(Agenția „France Presse”,
mai 1970)

Raza laserului s-a dovedit a fi un excelent instrument pentru curățirea statuilor de marmură deteriorate de atmosferă poluată a marilor orașe. Metoda, descoperită de americanii, a fost încercată în orașul Veneția. Vechile sculpturi par aproape negre din cauza stratului de funingine amestecată cu oxizi de fier și cu sărurile acidului salicilic. Stratul de impurități atinge uneori o grosime de 1 cm. Metodele de curățire folosite în prezent sunt foarte lente, fie că nu asigură un suficient grad de selectivitate și odată cu impuritățile distrug și un strat din marmură. Raza laserului nu prezintă aceste neajunsuri. Oamenii de artă își pun de asemenea mari speranțe în holografia bazată pe laser, ca metodă de obținere a unor imagini tridimensionale. Datorită acestor tehnici s-ar putea, înlocuind sculpturile, care constituie comori de artă

Un bust din bronz al lui Victor Hugo, realizat de Rodin, a fost descoperit la Moscova, în subsolul Muzeului Teatrului Mic.

După cum s-a dovedit, acest bust din bronz a fost cumpărat la Paris de un comitet care organiza în 1907 celebrarea unei aniversări a actorului Alexandru Sumbatov-Iugin de la Teatrul Mic.

Bustul a fost descoperit de o colaboratoare a Muzeului de arte decorative Pușkin, pe baza lecturii

cu copiile holografice, pe care vizitatorul muzeului nu le va putea deosebi de originalelor atât timp cit nu va încerca să le atingă cu mîna.

(„Nauka i Jizn” nr. 4/1973, U. R. S. S.)

* * *

Uniunea profesională a artiștilor austrieci, Secția restauratori, a organizat la castelul Schönbrunn, în timpul Festivalului de la Viena, o expoziție intitulată „Salvarea operelor de artă”.

Expoziția a cuprins obiecte care aparțin diverselor sectoare ale restaurării, mai ales parchete, textile, arme și picturi murale. O secție specială a fost consacrată conservării vechilor cartiere ale Vienei.

Numerouse muzeu, galerii, academii și institute au contribuit la această expoziție, precum și Serviciul Federal pentru Conservarea Monumentelor și Departamentul Afacerilor Culturale ale orașului Viena.

(„Informations d'Autriche”/1973)

* * *

O echipă de arheologi austrieci de la Universitatea din Viena a făcut o descoperire senzațională în localitatea Assasif, în apropiere de Luxor (Egipt).

Este vorba de un mormânt princiar din secolul VII e. n. (dinastia XXVI) care nu a fost descoperit de jefuitori de morminte. Descoperirea unui mormânt intact este un eveniment în egiptologie.

Conducătorul echipei de arheologie a declarat că în mormânt au fost găsite obiecte variate precum și un sarcofag cu o mumie intactă și o mască de aur.

Gama completă de ustensile din bronz folosite de îmbalsamători va permite elucidarea gradului de dezvoltare a medicinii la vechii egipteni.

(„Informations d'Autriche” 1973)

* * *

Vechea metropolă a civilizației Maya, orașul antic Copan din Honduras, este un prestigios domeniu arheologic pe care guvernul l-a valorificat restaurând templele, casele și clădirile publice cu sculpturile și ornamentele lor.

Cea mai recentă serie de diazozi realizată de UNESCO, în cadrul colecției de diazozi consacrată operelor de artă, prezintă capodoperele acestui oraș vechi de 1 500 ani. Cele 30 de diazozi sunt însoțite de un excelent comentariu în 3 limbi (franceză, engleză și spaniolă) scris de Nunez Chinchilla.

(„Informations UNESCO” / 1973)

Adrian MÎNTULESCU

* * *

In cursul anului 1972, Muzeul de stat Ermitaj din Leningrad a primit 3 422 199 de vizitatori. Cifra depășește cu mult numărul vizitatorilor din anii trecuți. Imbucurător este faptul că numărul muncitorilor din întreprinderile industriale și al lucrătorilor din agricultură, care au vizitat marele muzeu leningrădean, a crescut în mod considerabil. Vizitatorii sovietici și străini au putut admira atât comorile de artă care se află în expunerea permanentă, cât și 24 de expoziții organizate cu opere de artă din alte muzeu din Uniunea Sovietică și din străinătate. În acest an, Ermiteajul Ișivă va prezenta comorile de artă prin intermediul a 20 de expoziții organizate în străinătate.

(„Aurora”, nr. 29/1973)

* * *

Galeria națională a Canadei din Ottawa prezintă în cadrul programului ei pe luna iunie 1973 expoziții „Pictori din Quebec”, „Colecția Maurice și Andrée Corbeil” (89 de picturi), „Achiziții recente. Desene ale maeștrilor” (printre altele opere de Ingres, Girodet, Greuze), „James Ensor” (expoziție organizată în cadrul schimburilor culturale dintre Canada și Belgia, prezintă 26 de desene și 52 de gravuri ale pictorului belgian, care fac parte din colecție Muzeului municipal din Ostende), „Sculpturi eschimosă”. Această din urmă expoziție cuprinde peste 400 de obiecte, capodopere ale artei eschimoso. Sunt sculpturi în piatră, os, fildeș, cele mai vechi datând din secolul VIII I. e. n., iar cele mai recente din epoca contemporană.

S-au prezentat filme de artă, despre muzeele din Franța, sau despre arta eschimosă.

Pentru copii s-a alcătuit un program aparte, în cadrul căruia au fost organizate vizite ghidate în expoziții, iar în sălile care prezintă colecțiile permanente ale galeriei au fost proiectate filme care să ajute la formarea gustului pentru frumos, pentru artă.

Au fost organizate conferințe despre arta contemporană canadiană, despre sculptura eschimosă și au avut loc întâlniri cu sculptori eschimosi, care și-au explicat operele și au vorbit despre modul lor de lucru.

(„Buletinul Galeriei naționale din Canada”, 1973)

* * *

La 28 iunie 1973 a fost inaugurată, în nou Muzeu municipal din Montreal — Canada, o expoziție intitulată „Din colecțiile Muzeului de arte frumoase din Montreal: Picturi din secolele XVII—XVIII”. Expoziția este organizată de Galeria națională a Canadei din Ottawa și va fi itinerată pe teritoriul Canadei timp de 2 ani, pentru a fi prezentată în principalele muzeu și galerii de artă. În această perioadă, Muzeul de arte frumoase din Montreal va fi reamenajat. În cadrul expoziției sunt prezentate tablouri de maeștri italieni, olandezii, spanioli, francezi și englezi. Femeia, ca subiect de inspirație, este reprezentată prin „Portretul

marchizei de Castrofuerte" de Goya, „Portretul doamnei Mercier" de Greuze, „Portret de tinără femeie" de Rembrandt. Cel mai vechi tablou expus este cel al lui Lucas van Valckenborch, intitulat „Piată de pește și carne", pictat în jurul anului 1595. După Inchiderea expoziției, 3 septembrie 1973, alte centre culturale canadiene vor aștepta să o găzduiască.

(„Buletinul Galeriei naționale din Canada", Ottawa, 1973)

* * *

Recent s-a deschis la Rimini primul muzeu de artă primitivă din Italia, unic în Europa prin faptul că prezintă publicului piese de mare diversitate, expuse după cele mai moderne criterii. Nucleul acestui muzeu îl constituie colecția lui Delfino Dinz Rialto, un Marco Polo modern, care, în cei peste 25 de ani de călătorii, a colecționat multe de 600 de obiecte de artă primitivă din Africa, Oceania și America Latină. Importanței artei primitive li stau mărturie operele lui Gauguin, Matisse, Braque, Picasso, Klee, Kandinsky, Picasso, Henry Moore, Giacometti și alții, vie dovadă a influenței pe care artele primitive o exercită asupra artei moderne.

De la tendința de stilizare a volumelor și de abstracțizare (Mall, Volta Superioară), de la artă lineară a sceptrelor și măștilor rituale din Nigeria, la artă din Zair plină de violență sau la figurile antropomorfe din Tanzania, întreaga artă africană cu caracterul ei magico-religios este foarte bine reprezentată în colecțiile noului muzeu.

Miracolul unei lumi vechi regăsite ni se dezvăluie din Oceania, de la frunzele de palmier pictate în Malaezia și Noua Guineă, la figurile umane care au forță unei dezilânțuite voințe de mesaj, de conținut, cu decorația care le luminează și le face parcă să se exprime.

Cranii strămoșilor, busturile defuncților, măștile decorative, care au constituit ornamentele vechilor sărbători tribale, se află alături într-o așezare bine gîndită.

Se trece apoi la Australia aborigenilor, a cărei artă decorativă se manifestă prin simboluri de oameni și bestii pictați pe coajă de copac, și la Polinezia totemurilor.

Cu sculpturile și decorațiile sale, America precolumbiană își dezvăluie inestimabilele sale comori de artă. Culturile Americii Latine au lansat parcă un mesaj viitorului prin forța lor de abstracțizare.

Arta țărilor din Africa, Asia și America Latină găsește în muzeul recent inaugurat un lăcaș demn de a-i transmite vigurosul său mesaj.

(„Tratto in arte", 1/1973)

* * *

Muzeul instrumentelor muzicale din Milano a luat naștere din colecția de instrumente muzicale a lui Natale Gallini, care, selecționind după gustul

personal, a urmărit și un scop didactic: de a constitui o colecție care să poată da o idee clară a formării, dezvoltării și perfecționării diverselor categorii de instrumente muzicale din secolul al XVI-lea pînă în zilele noastre. Această colecție avea o mare importanță într-un oraș ca Milano, unde viața muzicală era foarte intensă și cu larg ecou internațional, așa că proponarea lui Gallini de a transforma colecția sa într-un muzeu a fost primită favorabilă și în 1958 a fost inaugurat Muzeul instrumentelor muzicale, în Palatul Morando din Milano. Aceasta nu a constituit decît o primă etapă, fiindcă noul muzeu avea nevoie să se dezvolte mai aleș în achiziționarea de noi piese și prin extinderea spațiului de expunere. În scurt timp, colecțiile muzeului au fost transferate în Castelul Sforzesco din Milano. În felul acesta, muzeul a căpătat o clădire adecvată, monumentală, care avea o capacitate mai mare de expunere pentru colecțiile care între timp se înmulțiseră cu noile achiziții făcute de Gallini, căutând să obțină noi materiale mai ales pentru sectoarele slab reprezentate. Colecțiile muzeului cuprind instrumente cu arc, instrumente de suflat, cu coarde, cu claviatură, instrumente populare. Fiind unul din puținele muzeu de acest fel din lume, muzeul milanez prezintă importanță atât din punct de vedere muzeistic, cit și din punct de vedere muzical.

(„Catalogul Muzeului instrumentelor muzicale din Milano", 1971)

* * *

În urma cercetărilor întreprinse de Giovanni Paccagnini în Palatul Ducal din Mantova, a fost descoperită în 1969 o sală pictată cu fresce de Pisanello. După o restaurare făcută cu mare acurateță, sala a fost prezentată publicului în acest an. De existența ei se știa indirect prin intermediul unor scrisori, care în 1480 (la 15 ani de la moartea pictorului), menționau că s-a prăbușit. Frescele au fost descoperite sub o serie de portrete ale familiei Gonzaga și fusese să pictate pe cei patru pereți ai sălii. Picturile rămase neterminante au fost intrerupte probabil în ultimii ani ai vieții pictorului, din cauza întimplărilor aventureoase din acea perioadă. Reprezentarea luxoasă a cavalerilor rătăcitori constituie tematica acestor fresce atât de reprezentative pentru quattrocento-ul italian. În sala din Mantova, Pisanello nu a vrut să redea spațiul fizic, ci mai curind un spațiu fantastic, fabulos, dincolo de schemele raționale. Organizarea figurilor nu este cea specifică frescelor și continuitatea reprezentării apropie mai curind de imaginile colorate de pe tapiserii sau broderii. Ceremonialul frescelor lui Pisanello reprezinta, de fapt, sfîrșitul societății feudale. Descoperirea acestor fresce constituie un eveniment de o mare importanță atât pentru arta italiană, cit și pentru cea universală.

(„Art international", nr. 3/1973)

Nicolae N. RĂDULESCU

* * *